

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KBO/2004/62

BETREFT: Basisonderwijs: Korting op de bijdrage door handelsactiviteiten.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 5 juni 2004

1.2 Verzoeker

ouder van een leerling.

1.3 CZB

Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 5 juni 2004.

Via mailbericht van 13 juli 2004 werd verzoeker geïnformeerd over de zittingsdag.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

De prijs van de bosklassen (108 euro) wordt in november per brief meegedeeld. Na de vakantie deelt de school mee dat de werkelijke prijs 141 euro zal bedragen. De ouder vraagt of de prijs zomaar onverwacht veranderd kan worden.

Een tweede vraag betreft de persoonlijke korting die aan de leerlingen zal toegekend worden. Op basis van een bloemenverkoop door de leerlingen zal een persoonlijke korting toegekend worden variërend tussen 23 en 30 euro.

3. ZITTING VAN DE COMMISSIE

3.1 Datum en uur

6 september 2004, 13 uur

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Francis Deryckere, Raf Verstegen, Etienne Becuwe.

3.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Kosteloosheid:

Artikel 27

§ 1. In de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

§ 3. Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

Artikel 37

§ 3. Voor het lager onderwijs bevat het schoolreglement ten minste de volgende elementen: 7° de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27, § 3.

§ 4. Het schoolbestuur informeert de ouders schriftelijk over het schoolreglement voorafgaand aan de eerste inschrijving van hun kind en bij elke wijziging van het reglement.

Handelsactiviteiten:

Artikel 51

Een schoolbestuur kan handelsactiviteiten verrichten, voor zover deze geen daden van koophandel zijn en voor zover ze verenigbaar zijn met zijn onderwijsopdracht.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde lager onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Verder kunnen geen bijdragen gevraagd worden voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

Het principe van kosteloos onderwijs betekent niet dat aan de ouders geen geld gevraagd mag worden maar betekent wel dat er geen inschrijvingsgeld gevraagd mag worden en dat ze niet moeten betalen voor datgene wat noodzakelijk is voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen of het bereiken van de eindtermen.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

Aanvullend aan het noodzakelijke onderwijsprogramma kunnen er onderwijsactiviteiten en een dienstverlening aan leerlingen, georganiseerd worden die niet noodzakelijk zijn voor de eindtermen, zowel binnen of buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen; hiervoor geldt het principe van de kosteloosheid niet. Het gaat om een afzonderlijke dienstverlening die niet verplicht gesteld kan worden en waarvoor een bijdrage aan de ouders gevraagd kan worden.

De onderwijsregelgeving voorziet wel dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg binnen de participatie en dat er afwijkingen zijn voor de minder gegoede ouders. De vergelijking tussen gemaakte kosten en gevraagde bijdrage dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders via het schoolreglement duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen.

Gewijzigde bijdrage voor bosklassen

De Commissie herneemt haar standpunt dat in principe pedagogische-didactische uitstappen niet noodzakelijk zijn voor de eindtermen en ontwikkelingsdoelen, ze gelden als een ondersteuning of een illustratie. Er kan dus een bijdrage gevraagd worden aan de ouders voor de bosklassen. Er kunnen wel geen willekeurige bijdragen gevraagd worden. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de

school effectief gemaakte kosten en anderzijds kosten voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik maakt.

De Commissie wijst op de onderwijsregelgeving die bepaalt dat het schoolbestuur na advies van de participatieorganen in het schoolreglement de bijdrageregeling duidelijk en volledig opneemt. Het schoolreglement krijgen de ouders bij de inschrijving mee, ten laatste bij de start van een schooljaar. Het is daarbij de bedoeling van de bijdrageregeling dat ouders bij de start van het schooljaar een duidelijk zicht hebben op de kost die het komende schooljaar meebrengt.

De Commissie is dan ook van oordeel dat in die optiek het niet de bedoeling kan zijn dat schoolbesturen, buiten kennelijke uitzonderingsgevallen met een uitzonderlijke reden of bijzondere omstandigheden, de bijdrageregeling aanpassen. Wanneer deze uitzonderingsgevallen zich zouden voordoen dan kan een aanpassing van de bijdrageregeling na de voorziene procedures in het participatieproces.

Verkoop van bloemen

De Commissie stelt vast dat de mail van 5 juni 2004 van de vraagsteller summier is inzake gegevens en dat niet alle elementen van de casus beschikbaar zijn. Het is onduidelijk of het een aangehouden verkoop is door individuele leerlingen of een eenmalig school- of klasgebeuren.

Het verkopen van bloemen is een handelsactiviteit. De regelgeving stelt dat scholen handelsactiviteiten mogen organiseren voor zover de opbrengst besteed wordt aan onderwijs en verenigbaar is met de onderwijsopdracht.

Het is de Commissie op dit ogenblik niet duidelijk in welke mate een verkoop van bloemen aansluit op het schoolgebeuren of kadert in een pedagogische opdracht.

De Commissie wijst erop dat de verplichte onderwijstijd dient gebruikt te worden voor onderwijs- en opvoedingsactiviteiten. Daarbij zijn schoolbestuur en directie van cruciaal belang om het onderwijspersoneel te beschermen voor onnodige lasten (omzendbrief BAO/2002/7 van 17 juni 2002). Onderwijsinstellingen zijn in de eerste plaats bedoeld om eindtermen te bereiken en de ontwikkelingsdoelen na te streven en de vraag stelt zich of een bloemenverkoop hiermee in overeenstemming is.

De Commissie vindt het in elk geval onaanvaardbaar dat via een bloemenverkoop de bijdrage voor de bosklassen varieert. Leerlingen kunnen omwille van omstandigheden die niets met de school of het onderwijs te maken hebben, geconfronteerd worden met een hoge bijdrage voor bosklassen en eventueel een uitsluiting. Deelname aan onderwijs- en schoolactiviteiten kan niet afhankelijk gemaakt worden van succes inzake het verkopen van bloemen.

De Commissie komt tot het volgende advies:

De regelgeving inzake bijdrageregeling houdt in dat de ouders bij de start van een schooljaar duidelijke en precieze kennis hebben over de verschillende soorten te betalen bedragen via het schoolreglement. In kennelijke uitzonderingsgevallen kan de bijdrageregeling in de loop van het schooljaar via het participatieproces aangepast worden.

Een reële bijdrage voor bosklassen is niet strijdig met de kosteloosheid van het basisonderwijs.

Het organiseren van handelsactiviteiten door de school mag geen invloed hebben op de toegang voor een leerling tot onderwijs- en schoolactiviteiten die voor alle leerlingen van een klas georganiseerd worden.

Brussel, 6 september 2004

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter